

Pravilnik o opštim i posebnim uslovima higijene hrane za životinje

("Sl. glasnik RS", br. 78/2010)

SADRŽAJ

- I. Uvodne odredbe
- II. Opšti uslovi higijene hrane za životinje
- III. Posebni uslovi higijene hrane za životinje
 1. Uslovi higijene hrane za životinje u primarnoj proizvodnji i poslovima u vezi sa primarnom proizvodnjom
 2. Uslovi higijene hrane u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa, osim u primarnoj proizvodnji i poslovima u vezi sa primarnom proizvodnjom
 3. Uslovi higijene hrane za životinje pri hranjenju životinja - dobra praksa u ishrani životinja
 4. Uslovi higijene hrane za životinje koji se odnose na registraciju i odobravanje objekata
- IV. Prelazna i završna odredba

I. UVODNE ODREDBE

Predmet uređenja

Član

1.

Ovim pravilnikom bliže se propisuju opšti i posebni uslovi higijene hrane za životinje.

Primena pravilnika

Član

2.

Odredbe ovog pravilnika primenjuju se na sve faze proizvodnje, prerade i prometa hrane za životinje, kao i na hranjenje životinja koje se koriste za proizvodnju hrane (u daljem tekstu: hranjenje životinja), osim na:

- 1) proizvodnju hrane za životinje u sopstvenom domaćinstvu koja je namenjena za:
 - (1) životinje koje se koriste za proizvodnju hrane za potrebe sopstvenog domaćinstva,
 - (2) životinje koje se ne koriste za proizvodnju hrane;
- 2) hranjenje životinja za potrebe sopstvenog domaćinstva ili za direktno snabdevanje malim količinama primarnih proizvoda kojima proizvođač snabdeva krajnjeg potrošača ili lokalni objekat u maloprodaji koji direktno snabdeva krajnjeg potrošača, koje se vrši u skladu sa posebnim propisom;
- 3) hranjenje životinja koje se ne koriste za proizvodnju hrane;
- 4) neposredno snabdevanje hranom za životinje koja je dobijena u primarnoj proizvodnji i kojom proizvođač snabdeva gazdinstva na lokalnom nivou malim količinama, radi korišćenja na tim gazdinstvima;
- 5) maloprodaju hrane za kućne ljubimce.

Značenje izraza

Član

3.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom pravilniku imaju sledeće značenje:

- 1) aditivi za hranu za životinje jesu supstance ili mikroorganizmi koji su u skladu sa posebnim propisom odobreni za korišćenje u hrani za životinje;
- 2) objekat jeste svaka građevinska jedinica u kojoj se obavlja poslovanje hranom za životinje;
- 3) nadležni organ jeste ministarstvo nadležno za sprovođenje službene kontrole hrane za životinje, kao i odgovarajući organ druge zemlje čija je nadležnost ustanovljena propisima te zemlje;
- 4) poslovi u vezi sa primarnom proizvodnjom hrane za životinje (u daljem tekstu: poslovi u vezi sa primarnom proizvodnjom) obuhvataju:
 - prevoz, skladištenje i rukovanje primarnim proizvodima na mestu proizvodnje,
 - poslove prevoza radi isporuke primarnih proizvoda od mesta proizvodnje do određenog objekta,
 - mešanje hrane za životinje koja se koristi isključivo za potrebe sopstvenog gazdinstva bez upotrebe aditiva ili premiksa aditiva, osim aditiva za siliranje;
- 5) poslovanje hranom za životinje jeste svaka delatnost, javna ili privatna, koja se obavlja radi sticanja dobiti ili ne, u bilo kojoj fazi proizvodnje, prerade i prometa hrane za životinje;
- 6) primarna proizvodnja hrane za životinje (u daljem tekstu: primarna proizvodnja) jeste proizvodnja poljoprivrednih proizvoda uključujući naročito gajenje, žetvu, mužu, uzgoj životinja (pre klanja) ili ribarenje, pri čemu se poljoprivredni proizvodi ne podvrgavaju nikakvim operacijama posle žetve, sakupljanja ili ulova, izuzev jednostavnoj fizičkoj obradi;
- 7) potrebe sopstvenog domaćinstva jesu proizvodnja i korišćenje hrane za životinje i hrane za sopstvene potrebe;
- 8) premiksi jesu proizvodi sa visokim sadržajem vitamina, mineralnih materija, aminokiselina i aditiva hrane za životinje, koji su homogeno izmešani sa nosačem, a služe za ishranu životinja u kombinaciji sa hranivima ili za izradu smeša;
- 9) stavljanje u promet jeste držanje hrane za životinje radi prodaje, uključujući ponudu za prodaju ili drugi oblik prenosa, uz naknadu ili bez naknade, kao i njenu prodaju, distribuciju i druge oblike prenosa;
- 10) subjekt u poslovanju hranom za životinje (u daljem tekstu: subjekt u poslovanju hranom) jeste pravno ili fizičko lice, odnosno preduzetnik, odgovorno za ispunjenje zakonskih uslova za poslovanje hranom za životinje kojom upravlja;
- 11) uzgojna jedinica za životinje (u daljem tekstu: uzgojna jedinica) jeste zatvoren prostor u kome se životinje drže, čuvaju, uzgajaju i stavljaju u promet.
- 12) faza proizvodnje, prerade i prometa hrane za životinje (u daljem tekstu: faza proizvodnje, prerade i prometa) jeste bilo koji deo proizvodnje, prerade i prometa, uključujući uvoz i izvoz hrane za životinje, primarnu proizvodnju hrane za životinje, doradu, preradu, skladištenje, prevoz, prodaju ili snabdevanje hranom za životinje;
- 13) higijena hrane za životinje jesu mere, postupci i uslovi neophodni za kontrolu opasnosti i obezbeđenje bezbedne hrane za životinje u skladu sa njenom namenom;
- 14) hrana za životinje jeste svaka supstancija ili proizvod, uključujući aditive, koji su prerađeni, delimično prerađeni ili neprerađeni i koji su namenjeni za oralnu ishranu životinja.

II. OPŠTI USLOVI HIGIJENE HRANE ZA ŽIVOTINJE

Primena dobre prakse, sprovođenje mera i postupaka radi sprečavanja kontaminacije hrane za životinje

Član 4.

U poslovanju hranom za životinje, u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa hrane za životinje koja je pod kontrolom subjekta u poslovanju hranom, primenjuje se dobra praksa. Prilikom hranjenja životinja, sprovode se mere i primenjuju postupci kojima se opasnost od biološke, hemijske i fizičke kontaminacije hrane za životinje, životinja i proizvoda poreklom od životinja svodi na najmanju moguću meru.

Analiza rizika i kritične kontrole tačke

Član 5.

U poslovanju hranom za životinje, u bilo kojoj fazi proizvodnje, prerade i prometa, osim na nivou primarne proizvodnje i poslova u vezi sa primarnom proizvodnjom, uspostavlja se, sprovodi i održava neprekidan postupak, odnosno postupci koji su zasnovani na principima HACCP. Principi HACCP iz stava 1. ovog člana podrazumevaju:

- 1) utvrđivanje svih rizika koji moraju biti sprečeni, uklonjeni ili smanjeni na prihvatljiv nivo;
- 2) utvrđivanje kritičnih kontrolnih tačaka na mestu, odnosno mestima na kojima je važna kontrola za sprečavanje ili uklanjanje rizika, ili za njegovo smanjenje na prihvatljiv nivo;
- 3) uspostavljanje kritičnih granica u kritičnim kontrolnim tačkama koje razdvajaju prihvatljivo od neprihvatljivog u svrhu sprečavanja, uklanjanja ili smanjenja utvrđenih opasnosti;
- 4) uspostavljanje i sprovođenje efektivnih postupaka monitoringa u kritičnim kontrolnim tačkama;
- 5) uspostavljanje korektivnih mera u slučaju kada monitoring ukaže da kritična kontrolna tačka nije pod kontrolom;

- 6) uspostavljanje postupaka koji se sprovode redovno i kojima se potvrđuje da postupci iz tač. 1) do 5) ovog stava deluju efektivno;

- 7) uspostavljanje i vođenje dokumentacije i evidencije koja odgovara vrsti poslovanja hranom za životinje i veličini subjekata u poslovanju hranom za životinje, a kojom se dokazuje efektivna primena postupaka iz tač. 1) do 6) ovog stava.

U slučaju da u poslovanju hranom za životinje dođe do promene koja se odnosi na proizvode, proces, odnosno bilo koju fazu proizvodnje, prerade i prometa hrane za životinje, postupak, odnosno postupci iz stava 1. ovog člana preispituju se i u njih unose potrebne izmene.

Dostavljanje podataka

Član 6.

U poslovanju hranom za životinje, u skladu sa posebnim propisima, dostavljaju se nadležnom organu ažurirani podaci, koji se naročito odnose na objekte u kojima se obavlja poslovanje hranom za životinje i na preduzete aktivnosti u vezi sa tim poslovanjem, radi evidencije i praćenja.

III. POSEBNI USLOVI HIGIJENE HRANE ZA ŽIVOTINJE

Član

7.

U poslovanju hranom za životinje obezbeđuju se i posebni uslovi higijene hrane za životinje, koji se odnose na:

- 1) higijenu hrane za životinje u primarnoj proizvodnji i poslovima u vezi sa primarnom proizvodnjom;
- 2) higijenu hrane za životinje u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa, osim u primarnoj proizvodnji i poslovima u vezi sa primarnom proizvodnjom;
- 3) higijenu hrane za životinje pri hranjenju životinja – dobra praksa u ishrani životinja;
- 4) registrovanje, odnosno odobravanje objekata, u kojima se obavlja poslovanje hranom za životinje.

1. Uslovi higijene hrane za životinje u primarnoj proizvodnji i poslovima u vezi sa primarnom proizvodnjom

Član

8.

U primarnoj proizvodnji i poslovima u vezi sa primarnom proizvodnjom treba da se:

- 1) proizvodni procesi obavljaju na način kojim se sprečava, uklanja ili smanjuje opasnost koja ugrožava bezbednost hrane za životinje;
- 2) primarni proizvodi, koji su pod kontrolom subjekta u poslovanju hranom proizvode, prerađuju, čiste, pakuju, skladište i prevoze zaštićeni od kontaminacije i kvarenja, koliko je to moguće. Radi obezbeđenja uslova iz stava 1. ovog člana u poslovanju hranom za životinje preduzimaju se, u skladu sa posebnim propisom, odgovarajuće mere a naročito:
 - 1) mere za kontrolu kontaminacije koja potiče od vazduha, zemlje, vode, veterinarskih lekova, sredstava za ishranu bilja i oplemenjivača zemljišta, sredstava za zaštitu bilja i biocida, kao i od rukovanja i uklanjanja otpada;
 - 2) mere u pogledu zdravlja bilja, zdravlja životinja, životne sredine, koje imaju uticaja na bezbednost hrane za životinje, uključujući programe praćenja i kontrole zoonoza i njihovih uzročnika.

Član

9.

Ako je to primenljivo, u primarnoj proizvodnji i poslovima u vezi sa primarnom proizvodnjom, pored mera iz člana 8. stav 2. ovog pravilnika, preduzimaju se i druge odgovarajuće mere, a naročito mere kojima se obezbeđuje:

- 1) održavanje u čistom stanju, i prema potrebi, posle čišćenja dezinfekcija objekata, prostorija, prostora, opreme, silosa, sanduka i vozila koji se koriste za proizvodnju, pripremu, sortiranje, pakovanje, skladištenje i prevoz hrane za životinje, na odgovarajući način;
- 2) higijena hrane za životinje u proizvodnji, prevozu i skladištenju hrane za životinje na odgovarajući način i prema potrebi, a naročito njena čistoća;
- 3) korišćenja čiste vode kada je to potrebno radi sprečavanja opasne kontaminacije;
- 4) sprečavanje da životinje i štetni organizmi uzrokuju opasnu kontaminaciju, koliko je to moguće;
- 5) da se skladištenje i rukovanje otpadom i opasnim supstancama obavlja odvojeno i bezbedno, na način kojim se sprečava opasna kontaminacija;
- 6) materijal za pakovanje koji nije izvor opasne kontaminacije hrane za životinje;
- 7) primena rezultata odgovarajućih ispitivanja koja su obavljena na uzorcima primarnih proizvoda, odnosno drugih uzoraka koji su važni i utiču za bezbednost hrane za životinje.

Član

10.

U primarnoj proizvodnji i poslovima u vezi sa primarnom proizvodnjom evidentiraju se podaci o merama koje se preduzimaju za kontrolu opasnosti, koji se naročito odnose na:

- 1) primenu sredstava za zaštitu bilja i biocida, u skladu sa posebnim propisima;
- 2) korišćenje gentski modifikovanog semena;
- 3) pojavu štetnih organizama ili bolesti koje mogu da utiču na bezbednost primarnih proizvoda;
- 4) rezultate ispitivanja koja su obavljena na uzorcima primarnih proizvoda, odnosno na drugim uzorcima koji su uzeti u dijagnostičke svrhe, radi bezbednosti hrane za životinje;
- 5) poreklo i količinu hrane za životinje koja je dopremljena, kao i na odredište i količinu hrane za životinje koja je isporučena.

Evidencija iz stava 1. ovog člana vodi se na način koji je odgovarajući vrsti i obimu poslovanja subjekta u poslovanju hranom za životinje.

Evidentirani podaci iz stava 1. ovog člana čuvaju se najmanje tri godine i stavljaju se na raspolaganje nadležnom organu, na njegov zahtev.

2. Uslovi higijene hrane u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa, osim u primarnoj proizvodnji i poslovima u vezi sa primarnom proizvodnjom

Član

11.

U poslovanju hranom obezbeđuje se da u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa, osim u primarnoj proizvodnji i poslovima u vezi sa primarnom proizvodnjom budu ispunjeni uslovi u pogledu objekata, prostorija, prostora, opreme, zaposlenih, kao i drugi posebni uslovi, u skladu sa ovim pravilnikom.

2. 1. Uslovi u pogledu objekata, prostorija, prostora i opreme

Član

12.

Položaj, izgled, mesto izgradnje, izgradnja i veličina objekata u kojima se posluje hranom za životinje, osim u primarnoj proizvodnji i poslovima u vezi sa primarnom proizvodnjom, treba da ispunjava uslove kojima se obezbeđuje:

- 1) odgovarajuće održavanje, čišćenje i/ili dezinfekcija;
- 2) smanjenje rizika od grešaka u proizvodnji, sprečavanje kontaminacije, unakrsne kontaminacije i štetnih efekata na bezbednost i kvalitet hrane za životinje.

Uslovi uz stava 1. ovog člana primenjuju se i na prostorije, prostor, kao i na opremu.

Član

13.

Plafon i gornje konstrukcije objekta, odnosno prostorija, kada je to potrebno, treba da budu izgrađeni na način kojim se sprečava nakupljanje nečistoća, smanjenje kondenzacije, kao i razvoj nepoželjnih plesni i raznošenje čestica koje mogu uticati na bezbednost i kvalitet hrane za životinje. Prozori i otvori u objektu, odnosno prostoriji, kada je to potrebno, treba da budu obezbeđeni na način da spreče ulazak štetnih organizama. Vrata moraju da se zatvaraju i da budu obezbeđena na način da spreče ulazak štetnih organizama.

U objektu, prostoriji, odnosno prostoru treba da bude obezbeđeno odgovarajuće prirodno i/ili veštačko osvetljenje.

Član 14.

Vaga i oprema za merenje treba da odgovaraju rasponu težina ili zapremina koji će se meriti. Mešalica koja se koristi u proizvodnji hrane za životinje treba da odgovara rasponu težina ili zapremina koje će se mešati i da obezbeđuje proizvodnju odgovarajuće homogene mešavine i homogenog razređenja. Homogenost mešavine utvrđuje za to odgovorno lice. Preciznost vage i opreme za merenje iz stava 1. ovog člana treba redovno da se kontroliše.

Član 15.

Objekat za proizvodnju, kao i objekat za skladištenje hrane za životinje, prostorije, oprema, silosi, kontejneri, sanduci, vozila i prostor neposredno oko njih treba da se održavaju u čistom stanju. Kontrola štetnih organizama u njima sprovodi se u skladu sa posebnim planom kontrole štetnih organizama. U cilju sprečavanja prodora štetnih organizama, pokvarena hrana za životinje i prašina treba da budu pod kontrolom odgovornog lica. Objekti i oprema u kojima se vrši mešanje i/ili proizvodnja hrane za životinje, na odgovarajući način i redovno se kontrolišu u skladu sa postupcima koji se utvrđuju pre početka proizvodnje.

Član 16.

Posle vlažnog postupka pranja i čišćenja oprema koja dolazi u kontakt sa hranom za životinje mora da bude osušena i suva.

Član 17.

Odvod otpadnih voda u objektu treba da bude odgovarajući, u skladu sa njegovom namenom, projektovan i izgrađen na način kojim se onemogućava rizik od kontaminacije hrane za životinje. Otpadne vode, otpad i kišnica treba da budu uklonjeni na način kojim se ne utiče štetno na opremu, bezbednost i kvalitet hrane za životinje. Voda koja se upotrebljava u proizvodnji hrane za životinje (u daljem tekstu: proizvodnja) treba da bude odgovarajućeg kvaliteta u skladu s propisima o hrani, a cevovodi da budu izrađeni od inertnog materijala.

2.2. Uslovi u pogledu zaposlenih

Član 18.

U poslovanju hranom za životinje moraju da budu ispunjeni uslovi u pogledu kadrovske osposobljenosti zaposlenih kod subjekta u poslovanju hranom za životinje. Kadrovska osposobljenost, u smislu ovog pravilnika, odnosi se na veštine i stručnost zaposlenih, u zavisnosti od poslovanja hranom za životinje. Organizacija, raspored radnih mesta, kao i uslovi u pogledu tih radnih mesta moraju da budu dokumentovani i dostupni, na zahtev nadležnog organa. Zaposleni moraju da budu informisani, u pisanoj formi, o pravima, dužnostima i odgovornostima radi obezbeđivanja odgovarajućeg kvaliteta hrane za životinje.

2. 3. Drugi posebni uslovi – Uslovi u proizvodnji

Član**19.**

U proizvodnji hrane za životinje mora da se:

- 1) zaposli stručno lice koje je odgovorno za proizvodnju;
- 2) obezbedi sprovođenje različitih faza proizvodnje po unapred utvrđenim pisanim postupcima i uputstvima čiji je cilj definisanje, provera i upravljanje kritičnim tačkama u proizvodnom procesu;
- 3) preduzimaju, prema potrebi, tehnološke i organizacione mere, radi uklanjanja ili smanjenja unakrsne kontaminacije i grešaka u proizvodnji;
- 4) vrši kontrola proizvodnog procesa, na način koji je odgovarajući i dovoljan;
- 5) uvede i primenjuje odgovarajući plan kontrole za smanjenje rizika i prati prisustvo zabranjenih, nepoželjnih supstanci i drugih kontaminenata u hrani za životinje, koji mogu negativno da utiču na zdravlje ljudi i životinja;
- 6) izdvoji i obeleži otpad i materijal koji se ne može koristiti kao hrana za životinje. Materijal koji sadrži opasan nivo veterinarskih lekova, kontaminenata ili drugih opasnosti ne sme se koristiti kao hrana za životinje i mora se ukloniti na odgovarajući način;
- 7) preduzimaju odgovarajuće mere kojima se obezbeđuje efikasna sledljivost hrane za životinje.

Uslovi za kontrolu kvaliteta**Član****20.**

U poslovanju hranom za životinje, a radi kontrole kvaliteta hrane za životinje (u daljem tekstu: kontrola kvaliteta) mora da se:

- 1) zaposli stručno lice koje je odgovorno za kontrolu kvaliteta, kada je to potrebno;
- 2) obezbedi laboratorijska analiza hrane za životinje u laboratorijama koje ispunjavaju uslove za obavljanje laboratorijskog ispitivanja, kao deo sistema za kontrolu kvaliteta;
- 3) uvede i primenjuje plan kontrole kvaliteta, izrađen u pisanoj formi, koji se primenjuje u proizvodnom procesu od prerade sirovina do finalnih proizvoda. Plan kontrole kvaliteta naročito mora da sadrži: proveru kritičnih tačaka u proizvodnom procesu, postupak i učestalost uzimanja uzoraka, metode analize i njihovu učestalost, usaglašenost sa proizvodnim specifikacijama i odredište u slučaju neusaglašenosti;
- 4) obezbedi čuvanje dokumentacije o sirovinama upotrebljenim za dobijanje finalnog proizvoda do isteka roka upotrebe finalnog proizvoda, radi obezbeđivanja sledljivosti.

Član**21.**

Radi obezbeđivanja sledljivosti, pored uslova iz člana 20. tačka 4) ovog pravilnika, u poslovanju hranom za životinje moraju da se obezbede, u dovoljnoj količini, uzorci sirovina i proizvodi iz svake proizvodne partije koji su proizvedeni i stavljeni u promet, a u slučaju kontinuirane proizvodnje, uzorci od svakog specifičnog dela proizvodnje. Obezbeđivanje uzoraka, kao i njihovo čuvanje vrši se u skladu sa planom kontrole kvaliteta.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, u slučaju hrane za životinje koja nije namenjena životinjama koje se koriste za proizvodnju hrane, moraju da se čuvaju samo uzorci finalnog proizvoda.

Uzorci iz stava 1. ovog člana moraju da budu:

- 1) zapečaćeni i označeni radi lakše identifikacije;
- 2) skladišteni pod uslovima koji sprečavaju promenu sastava uzoraka, kao i njihovu zamenu ili bilo koje

drugo neodgovarajuće postupanje sa uzorcima;
3) dostupni službenoj kontroli do isteka roka upotrebe.

Uslovi skladištenja i prevoza

Član 22.

Hrana za životinje mora da se skladišti i prevozi:

- 1) tako da prerađena hrana za životinje bude odvojena od neprerađene hrane za životinje i aditiva koji se koriste u hrani za životinje, kako bi se sprečila unakrsna kontaminacija;
 - 2) u odgovarajućim kontejnerima, koji su smešteni na mestu koje je za to određeno, prilagođeno i održavano tako da su obezbeđeni dobri uslovi skladištenja i na kojem pristup imaju samo lica koja je za to ovlastio subjekat u poslovanju hranom za životinje;
 - 3) na način kojim se obezbeđuje njena identifikacija, onemogućava zamena, unakrsna kontaminacija i njeno kvarenje;
 - 4) tako da kvarenje hrane za životinje mora da bude smanjeno na najmanju moguću meru i ustanovljenjem kontrole, kako bi se smanjilo prodiranje štetnih organizama;
 - 5) tako da temperatura u skladištu i prevoznom srestvu mora da bude održavana na najnižoj vrednosti, kada je to primenjivo, kako bi se izbegla kondenzacija i kvarenje hrane za životinje.
- Za pakovanje hrane za životinje mora da se koristi odgovarajući materijal.

Član 23.

Kontejneri i oprema koji se koriste za prevoz, skladištenje, prenos, rukovanje i merenje hrane za životinje moraju da budu održavani u čistom stanju u skladu sa programom čišćenja, tako da ostaci deterxenata i dezinficijensa budu svedeni na najmanju moguću meru.

Uslovi u pogledu čuvanja dokumentacije

Član 24.

U poslovanju hranom za životinje, uključujući i poslovanje hranom za životinje koje se odnosi na hranu za životinje koju subjekt u poslovanju ne drži u svom objektu, mora da se čuva dokumentacija o relevantnim podacima, a naročito podaci o nabavci, proizvodnji i prodaji radi obezbeđivanja sledljivosti od mesta prijema do mesta isporuke, uključujući i izvoz do mesta krajnjeg odredišta.

U poslovanju hranom za životinje mora da se čuva i dokumentacija koja se odnosi na:

- 1) proces proizvodnje i kontrole, i to na način da subjekt u poslovanju hranom za životinje ima sistem dokumenovanja koji obezbeđuje definisanje, proveru i upravljanje kritičnim tačkama u proizvodnom procesu i primenu plana kontrole kvaliteta. Radi kompletiranja dokumentacije važne za sledljivost proizvodnog procesa i utvrđivanja odgovornosti ako dođe do povlačenja hrane za životinje iz prometa, moraju da se čuvaju rezultati relevantnih kontrola proizvodnih partija hrane za životinje koja je stavljena u promet;

2) sledljivost, a naročito:

- (1) za aditive koji se dodaju hrani za životinje u pogledu:
 - vrste i količine proizvedenih aditiva, pojedinačnih datuma proizvodnje i, kada je potrebno, broja proizvodne partije ili dela proizvodne partije, ako je proizvodnja kontinuirana,
 - naziva i adrese objekta u koji su aditivi isporučeni, vrste i količine isporučenih aditiva i kada je potrebno,

broja proizvodne partije ili dela proizvodne partije, ako je proizvodnja kontinuirana;
(2) za određene proizvode koji su posredni ili neposredni izvor belančevina (bioproteini) u pogledu:
– vrste i proizvedene količine, pojedinačnih datuma proizvodnje i, kada je potrebno, broja proizvodne partije ili dela proizvodne partije, ako je proizvodnja kontinuirana,
– naziva i adrese objekta ili korisnika u koji/kojima su ti proizvodi isporučeni, sa podacima o vrsti i količini isporučenih proizvoda i, kada je potrebno, broja proizvodne partije ili dela proizvodne partije ako je proizvodnja kontinuirana,

(3) za premikse u pogledu:
– naziva i adrese proizvođača ili isporučioća aditiva, vrste i količine upotrebljenih aditiva i, kada je potrebno, broja proizvodne partije ili dela proizvodne partije, ako je proizvodnja kontinuirana,
– datuma proizvodnje premiksa i broj proizvodne partije, ako je primenjivo,
– naziva i adrese objekta u koji je premiks isporučen, datuma isporuke, vrste i isporučene količine premiksa, sa brojem proizvodne partije, ako je primenjivo,

(4) za smeše i hraniva u pogledu:
– naziva i adrese proizvođača ili isporučioća aditiva ili premiksa, vrste i količine upotrebljenog premiksa sa brojem proizvodne partije, ako je primenjivo,
– naziva i adrese isporučioća hraniva i dopunskih smeša, kao i datuma isporuke,
– tipa, količine i sastava smeše,
– vrste i količine hraniva ili smeše koja je proizvedena, sa datumom proizvodnje i nazivom i adresom kupca.

Izuzetno od odredbe stava 2. ovog člana, u poslovanju hranom za životinje koja se odnosi na hranu za životinje koju subjekt u poslovanju ne drži u svom objektu, ne čuva se dokumentacija iz stava 2. ovog člana.

Uslovi u pogledu povlačenja hrane za životinje iz prometa

Član

25.

Ako postoji osnovana sumnja ili se utvrdi da je u prometu hrane za životinje nastala povreda propisanih uslova bezbednosti hrane za životinje, pokreće se postupak za povlačenje takve hrane iz prometa. Radi obezbeđivanja uslova za povlačenje hrane za životinje iz stava 1. ovog člana uvodi se i primenjuje sistem za:

- 1) evidenciju povreda propisanih uslova iz stava 1. ovog člana, kao i postupanje u tim slučajevima;
 - 2) brzo povlačenje hrane za životinje iz prometa.
- Pored uslova iz stava 2. ovog člana mora da se odredi i mesto povlačenja hrane za životinje iz prometa, kao i ponovna kontrola kvaliteta hrane za životinje koja je povučena iz prometa, a ponovo se vraća u promet, pod uslovom da ta hrana ispunjava uslove bezbednosti hrane za životinje, u skladu sa postupcima koji se utvrđuju pre stavljanja u promet hrane za životinje.

Član

26.

Odredbe čl. 12. do 25. ovog pravilnika primenjuju se i u slučaju mešanja hrane za potrebe sopstvenog gadjinstva, kada se koriste aditivi ili premiks aditiva, osim aditiva za siliranje.

3. Uslovi higijene hrane za životinje pri hranjenju životinja – dobra praksa u ishrani životinja

Član 27.

Hranjenje životinja vrši se u skladu sa dobrom praksom u ishrani životinja, koja obuhvata primenu uslova u pogledu:

- 1) ispaše;
- 2) uzgojne jedinice i opreme za hranjenje životinja;
- 3) skladištenja hrane za životinje na gazdinstvu (u daljem tekstu: skladištenje hrane za životinje);
- 4) rukovanje i dostavljanje hrane za životinje na gazdinstvu (u daljem tekstu: distribucija hrane za životinje);
- 5) hrane za životinje i vode;
- 6) odgovornog lica za hranjenje životinja koje mora da ima potrebna znanja, sposobnost i stručnost za hranjenje i postupanje sa životinjama.

Ispaša

Član 28.

Pašnjaci i obradive površine moraju da budu održavani na način kojim se smanjuje mogućnost kontaminacije hrane životinjskog porekla fizičkim, biološkim i hemijskim opasnostima. Ako je primenjivo, mora da se ispoštuje odgovarajući period odmaranja zemljišta pre nego što se životinjama omogući ispaša na pašnjacima, obradivim površinama i žetvenim ostacima, kao i između ciklusa ispaše, kako bi se smanjila mogućnost unakrsne biološke kontaminacije stajnjakom, ako ta mogućnost postoji, kao i da bi se obezbedilo poštovanje perioda u poljoprivredi u kome se ne koriste hemijska sredstva.

Uzgojna jedinica i oprema za hranjenje životinja

Član 29.

Uzgojna jedinica mora da bude izgrađena na odgovarajući način, kako bi se obezbedilo njeno čišćenje i sprečila pojava rizika.

Uzgojna jedinica i oprema za hranjenje životinja mora da se čisti na odgovarajući način i održava u čistom stanju.

Hemijska sredstva za čišćenje i održavanje uzgojne jedinice i opreme iz stava 2. ovog člana moraju da se:

- 1) koriste prema uputstvu proizvođača;
- 2) čuvaju odvojeno od hrane za životinje i prostora u kojima se životinje hrane.

Radi kontrole pristupa štetnih organizama uzgojnoj jedinici mora da se uvede i sprovodi plan kontrole štetnih organizama, kako bi se smanjila mogućnost kontaminacije hrane za životinje, prostirke ili uzgojne jedinice.

Stajnjak, otpadni materijal i drugi mogući izvori kontaminacije hrane za životinje moraju da se uklanjaju i za to moraju da budu uvedeni odgovarajući sistemi.

Hrana za životinje i prostirka u uzgojnoj jedinici moraju često da se menjaju i ne mogu da budu plesnivi.

Skladištenje hrane za životinje

Član

30.

Hrana za životinje skladišti se odvojeno od hemijskih sredstava i drugih proizvoda koji su zabranjeni za ishranu životinja.

Prostori za skladištenje i kontejneri čiste se i održavaju u čistom i suvom stanju, kako bi se izbegla unakrsna kontaminacija.

Radi kontrole štetnih organizama prilikom skladištenja hrane za životinje, prema potrebi, primenjuju se odgovarajuće mere.

Seme mora da bude skladišteno na odgovarajući način, tako da ne bude dostupno životinjama. Medicinirana hrana za životinje ili hrana za životinje bez dodatih veterinarskih lekova koja je namenjena različitim kategorijama ili vrstama životinja, mora da bude skladištena na način da se izbegne rizik da se životinje hrane hranom koja nije namenjena toj kategoriji ili vrsti životinja.

Distribucija hrane za životinje

Član

31.

Distribucija hrane za životinje obavlja se tako da određena hrana bude dostavljena na odgovarajuće odredište.

U toku distribucije hrane za životinje i hranjenja životinja, hranom za životinje rukuje se tako da se spreči pojava kontaminacije koja potiče iz kontaminiranih skladišnih prostora i opreme. Hranom za životinje bez dodatih veterinarskih lekova rukuje se odvojeno od medicinirane hrane za životinje, radi sprečavanja kontaminacije.

Na gazdinstvu, vozila za prevoz hrane za životinje i oprema za hranjenje životinja redovno se čiste, naročito u slučaju dostavljanja i distribucije medicinirane hrane za životinje.

Hrana za životinje i voda

Član

32.

Voda za piće ili voda koja se koristi za vodene životinje mora da bude odgovarajućeg kvaliteta, u zavisnosti od vrste životinja koje se uzgajaju.

U slučaju da postoji sumnja da kontaminacija životinja ili proizvoda od životinja potiče od vode, moraju da se preduzmu mere za procenu i smanjenje opasnosti na najmanji mogući nivo. Oprema za hranjenje i napajanje životinja mora da bude projektovna, izrađena i ugrađena na način kojim se kontaminacija hrane i vode za životinje svode na najmanji mogući nivo.

Kada je to moguće, sistemi za vodu moraju da se čiste i održavaju u čistom stanju.

4. Uslovi higijene hrane za životinje koji se odnose na registraciju i odobravanje objekata

Član**33.**

Radi obezbeđivanja uslova higijene hrane za životinje u poslovanju hranom za životinje obezbeđuju se i uslovi u pogledu objekata koji se odnose na njihovu registraciju i odobravanje, u skladu sa posebnim propisom.

IV. PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Član**34.**

Danom početka primene ovog pravilnika prestaju da važe:

- 1) Pravilnik o uslovima za objekte u kojima se proizvodi hrana za životinje, kao i obliku i sadržini evidencije koja se vodi u objektima za proizvodnju i promet hrane za životinje („Službeni glasnik RS”, broj 103/09);
- 2) Pravilnik o uslovima za ocenu postupaka samokontrole u poslovanju hranom za životinje („Službeni glasnik RS”, broj 94/09).

Član**35.**

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se od 1. juna 2011. godine.